

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ХЕРСОНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Факультет української філології та журналістики
Кафедра мовознавства

Авторська програма
навчальної дисципліни
підготовки магістрів
«Когнітологія та концептологія в лінгвістиці»

Спеціальності: 035.01 Філологія (Українська мова та література)
(шифр за ОПП ВК 4)

Херсон, 2019-2020

Програма розроблена

Гайдаєнко Іриною Василівною, кандидатом філологічних наук, доцентом

Рецензенти:

1. Олексенко В.П. – доктор філологічних наук, професор, декан факультету української філології та журналістики Херсонського державного університету.
2. Рускуліс Л.В. – доктор педагогічних наук, доцентка, завідувачка кафедри української мови та літератури Миколаївського національного університету ім. В.О.Сухомлинського.

Затверджена

Вченою радою ХДУ

Протокол № 5 від «25» листопада 2019 р.

Погоджено

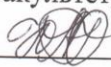
НМР ХДУ

Протокол № 1 від 16 листопада 2019 р.

Схвалено

НМР факультету української філології
та журналістики

Протокол № 1 від 05 вересня 2019 р.

Голова НМР факультету української філології та
журналістики (ст.викладачка Омельчук Ю.О.).

Розглянута на засіданні кафедри мовознавства

Протокол № 1 від 29 серпня 2019 р.

Завідувачка кафедри доц. (Гайдаєнко І.В.).

ВСТУП

Програму вивчення навчальної дисципліни «Когнітологія та концептологія в лінгвістиці» укладено відповідно до освітньо-професійної програми підготовки магістрів спеціальності 035 Філологія (Українська мова та література).

Предметом вивчення навчальної дисципліни є: когнітивні процеси мислення, вербалізація когніцій, концептуально-мовна картина світу, концептосфера, система концептів.

Міждисциплінарні зв'язки: «Когнітивна психологія», «Етнолінгвістика», «Загальне мовознавство», «Психолінгвістика», «Етнолінгвістика», «Лінгвокультурологія». Сучасне мовознавство – це комплекс численних дисциплін, які то зближуються, то перехрещуються, то розходяться. Таким чином, дисципліна базується на знаннях як з лінгвістичних дисциплін, так і нелінгвістичного плану і є узагальнюючою дисципліною, що підвищує як лінгвістично-професійний, так і інтелектуальний рівень майбутнього фахівця.

Мета дисципліни. Метою викладання навчальної дисципліни «Когнітологія та концептологія в лінгвістиці» є осмислення основних питань лінгвоконцептології як науки про опис концептів та мовних засобів їх репрезентації; визначення специфіки концептуалізації досвіду в колективній свідомості носіїв мови; вивчення основних питань когнітивної лінгвістики про мову як засіб отримання, зберігання, обробки, переробки й використання знань, спрямованих на категоризацію мовою дійсності та внутрішнього рефлексивного досвіду; засвоєння засад когнітивної лінгвістики та лінгвоконцептології як науки.

Основними завданнями дисципліни «Когнітологія та концептологія в лінгвістиці» є:

Теоретичні: вивчення та осмислення основних питань когнітології та концептології в лінгвістиці; аналіз природи мовної компетенції людини; визначення специфіки концептуалізації досвіду в колективній свідомості носіїв мови; опис організації внутрішнього мовлення, вербальних можливостей людини; з'ясування когнітивної діяльності людини у процесах мовлення.

Практичні: уміння застосовувати знання з дисципліни на практиці, користуватися й аналізувати мовні одиниці; критично оцінювати набутий досвід із позицій останніх досягнень філологічної та науки; оперувати сучасними лінгвістичними поняттями; володіти мовою як пізнавальним знаряддям; формувати уміння та навички здійснювати мовленнєву діяльність, зумовлену комунікативною метою; з'ясовувати структуру та тип та вид концепту; уміти характеризувати різні види концептів.

У процесі опанування курсу студенти мають оволодіти такими **компетентностями**:

- компетентності аналізу, узагальнення та практичного застосування основних теоретичних положень мовознавчої (когнітивної) науки (визначення основних термінів; історичних етапів розвитку напрямів когнітивної лінгвістики, представників та їхні праці);
- загальнолінгвістична компетентність філолога, тобто поглиблення компетентності аналізу та узагальнення проблем, що не були висвітлені в попередніх курсах, узагальнення філософських основ сучасного, здобутків вітчизняного, європейського і світового мовознавства;
- компетентності аналізу та розуміння сучасних поглядів на проблеми лінгвістики, зокрема лінгвоконцептології, на основі знань історії розвитку вітчизняного, європейського та світового мовознавства;
- компетентності майбутнього філолога в оволодінні методами наукового дослідження мови, в аналізі й застосовуванні теоретичних досягнень лінгвістичних теорій у практичній діяльності.

Програмні результати навчання. Вивчення курсу спрямоване на формування у студентів таких знань, умінь і навичок:

Студенти **повинні знати**: основні теоретичні положення когнітивної науки, зокрема когнітивної лінгвістики, визначення її основних термінів; історичні віхи розвитку цього напрямку науки про мову, представників та їхні праці;

Студенти **повинні уміти**: аналізувати основні наукові досягнення сучасних лінгвістичних досліджень, застосовувати їх під час з'ясування мовних питань, аналізувати концепти.

Інформаційний обсяг навчальної дисципліни

Когнітологія та концептологія як наука та навчальна дисципліна

Лінгвоконцептологія: завдання та головні поняття. Концептуалізація як один із процесів пізнавальної діяльності людини. Концептуальна система. Концептуальні сфери.

Концептуальний аналіз. Методика дослідження концепту в діячності.

Когнітивна лінгвістика: етапи розвитку, персоналії, проблеми. Витоки та міжпредметні зв'язки когнітивної лінгвістики. Напрями когнітивної лінгвістики та їх завдання. Діахронна когнітивна лінгвістика. Основні поняття когнітивної лінгвістики: загальний огляд.

Категоріальне та класифікаційне освоєння дійсності. Універсальність і національна специфіка когнітивних класифікаційних ознак. Концептуальна та мовна картини світу. Концептосфери. Принципи і проблеми когнітивної граматики та когнітивної семантики.

Проблема структур репрезентації знань. Поняття «когнітивна модель». Когнітивна метафора. Теорія прототипів. Фреймова структура концепту.

Лінгвоконцептологія як самостійний науковий напрям: завдання та головні поняття. Осмислення терміну «концепт» у сучасній лінгвістиці. Концептуальний аналіз. Методика дослідження концепту в діячності.

Типологія концептів. Поняття ключового (базового) концепту. Концепти культури. Лінгвоконцепт. Інформаційне поле концепту.

Змістові модулі навчального курсу

Курс «Когнітологія лінгвістика та концептологія в лінгвістиці» містить лекційний, семінарський (практичний) модулі і модуль самостійної роботи.

Лекційний змістовий модуль.

Лінгвоконцептологія як наука та навчальна дисципліна

Тема 1. Антропоцентрична парадигма як методологічна матриця сучасних лінгвістичних досліджень. Лінгвоконцептологія як наука та навчальна дисципліна.

Лінгвоконцептологія: завдання та головні поняття. Концептуалізація як один із процесів пізнавальної діяльності людини. Концептуальна система. Концептуальні сфери.

Тема 2. Когнітивна лінгвістика: етапи розвитку, персоналії, проблеми. Витоки та міжпредметні зв'язки когнітивної лінгвістики. Напрями когнітивної лінгвістики та їх завдання. Діахронна когнітивна лінгвістика. Основні поняття когнітивної лінгвістики: загальний огляд.

Тема 3. Категоріальне та класифікаційне освоєння дійсності. Універсальність і національна специфіка когнітивних класифікаційних ознак. Концептуальна та мовна картини світу. Концептосфери. Принципи і проблеми когнітивної граматики та когнітивної семантики.

Тема 4. Проблема структур репрезентації знань. Поняття «когнітивна модель». Когнітивна метафора. Теорія прототипів. Фреймова структура концепту.

Тема 5. Лінгвоконцептологія як самостійний науковий напрямок: завдання та головні поняття. Осмислення терміну «концепт» у сучасній лінгвістиці. Концептуальний аналіз. Методика дослідження концепту в діахронії.

Тема 6. Типологія концептів. Поняття ключового (базового) концепту. Концепти культури. Лінгвоконцепт. Інформаційне поле концепту.

Семінарський змістовий модуль

Лінгвоконцептологія як наука та навчальна дисципліна

Тема 1. Антропоцентрична парадигма як методологічна матриця сучасних лінгвістичних досліджень.

Лінгвоконцептологія як наука та навчальна дисципліна.

Лінгвоконцептологія: завдання та головні поняття. Концептуалізація як один із процесів пізнавальної діяльності людини. Концептуальна система. Концептуальні сфери.

Тема 2. Когнітивна лінгвістика: етапи розвитку, персоналії, проблеми. Витоки та міжпредметні зв'язки когнітивної лінгвістики. Напрями когнітивної лінгвістики та їх завдання. Діахронна когнітивна лінгвістика. Основні поняття когнітивної лінгвістики: загальний огляд.

Тема 3. Категоріальне та класифікаційне освоєння дійсності. Універсальність і національна специфіка когнітивних класифікаційних ознак. Концептуальна та мовна картини світу. Концептосфери. Принципи і проблеми когнітивної граматики та когнітивної семантики.

Тема 4. Проблема структур репрезентації знань. Поняття «когнітивна модель». Когнітивна метафора. Теорія прототипів. Фреймова структура концепту.

Тема 5. Лінгвоконцептологія як самостійний науковий напрям: завдання та головні поняття. Осмислення терміну «концепт» у сучасній лінгвістиці. Концептуальний аналіз. Методика дослідження концепту в діахронії.

Тема 6. Типологія концептів. Поняття ключового (базового) концепту. Концепти культури. Лінгвоконцепт. Інформаційне поле концепту.

Модуль самостійної роботи

Тема 1. Лінгвоконцептологія як наука та навчальна дисципліна

Тема 2. Основні поняття когнітивної лінгвістики

Тема 3. Принципи і проблеми когнітивної граматики та когнітивної семантики

Тема 4. Лінгвоконцептологія як самостійний науковий напрям. Основні структури представлення знань

Тема 5. Типологія концептів.

Рекомендована література Базова

1. Воркачев С. Г. Методологические основания лингвоконцептологии / С. Г. Воркачев // Теоретическая и прикладная лингвистика: Межвуз. сб. науч. тр.. – Воронеж : ВГУ, 2002. – Вып. 3. – С. 79–95.
2. Кононенко В. І. Концепти українського дискурсу / Віталій Іванович Кононенко. – К., Івано-Франківськ: Видавництво «Гостинець», 2004. – 192 с.
3. Кононенко В. І. Мова у контексті культури. Монографія. – Київ – Івано-Франківськ: «Плай» ЦІТ ПНУ, 2008. – 390 с.
4. Потапенко О. Лінгвоконцептологія. – К.: Освіта України, 2010. – 336с.
5. Русанівський В.М. Мовна картина світу в етнокультурній парадигмі / В.М. Русанівський // Мовознавство. – 2004. – № 4. – С. 3–8.
6. Селіванова О. О. Сучасна лінгвістика: напрями та проблеми / Олена Олександрівна Селіванова. – Полтава : Довкілля. – К, 2008.
7. Селіванова О.О. Сучасна лінгвістика: термінологічна енциклопедія / Олена Олександрівна Селіванова. – Полтава : Довкілля, 2006. – 716 с.
8. Слышкин Г. Г. Лингвокультурные концепты и метаконцепты: монография / Геннадий Геннадьевич Слышкин. – Волгоград : Перемена, 2004. – 340 с.

Допоміжна

1. Антология концептов / подред. В.И.Карасика, И.А.Стернина. – М.: Гнозис, 2007. – 512с.
2. Баранов А. Н. Постулаты когнитивной семантики / А. Н. Баранов, Д.О. Добровольский // Известия РАН. Серия литературы и языка. – 1997. – Т. 56. – № 1. – С. 11–21.
3. Болдырев Н. Н. Концепт и значение слова // Методологические проблемы когнитивной лингвистики: научное издание / [под. ред. И. А. Стернина] / Н. Н. Болдырев. – Воронеж: ВГУ, 2001. – С. 25–35.
4. Вежбицкая А. Понимание культур через посредство ключевых слов: пер. с англ. А. Д. Шмелева / А. Вежбицкая. – М.: Языки славянской культуры, 2001. – 287 с.
5. Вільчинська Т. П. Концептуалізація сакрального в українській поетичній мові XVII-XVIII ст. : [монографія] / Т. П. Вільчинська. – Тернопіль : Джура, 2008. – 424 с.
6. Воркачев С. Г. Лингвокультурная концептология: становление и перспективы [Текст] // Известия РАН. Серия литературы и языка. – 2007. – Т. 66. – № 2. – С. 13 – 22.
7. Воркачев С. Г. Концепт как «зонтиковый термин» / С. Г. Воркачев // Язык, сознание, коммуникация. Вып. 24. – М., 2003 – С. 4–12.
8. Голубовська І. О. Етнічні особливості мовних картин світу [Текст] / Ірина Олександрівна Голубовська. – К.: Логос, 2004. – 284 с.
9. Грузберг Л. Концепт, или отчего Америка – концепт, а Финляндия – нет? / Л. Грузберг // Филолог: научно-методический журнал Пермского гос. пед. ун-та. – 2002. – № 1. – С. 58–61.
10. Демьянков В. З. Когнитивная лингвистика как разновидность интерпретирующего подхода / В.З. Демьянков // Вопросы языкознания. – 1994. – № 4. – С. 17–33.
11. Жаботинская С. А. Когнитивная лингвистика: принципы концептуального моделирования / С. А. Жаботинская // Лінгвістичні студії. Випуск II. – Черкаси : Сіач, 1997. – С. 3–11.
12. Жаботинская С. А. Теория номинации: когнитивный ракурс / С. А. Жаботинская // Вестник МГУ. – 2003. – Вып. 478. Лексика в разных типах дискурса. – С. 145–164.

13. Зализняк А. А. Ключевые идеи русской языковой картины мира [Текст] / [А. А. Зализняк, И. Б. Левонтина, А. Д. Шмелев]. – М.: Языки славянской культуры, 2005. – 540 с.
14. Зусман В. Г. Концепт в системе гуманитарного знания / В. Г. Зусман // Вопросы литературы. – М. – 2003. - № 2.
15. Ивина Л.В. Лингво-когнитивные основы анализа отраслевых терминосистем. М.: Академический проект, 2003. – 304с.
16. Карасик В. И. Лингвокультурная концептология: Учебное пособие к спецкурсу / В. И. Карасик, Н. А. Красавский, Г. Г. Слышкин. – Волгоград: Парадигма, 2009. – 116 с.
17. Карасик В. И. Культурные доминанты в языке / Владимир Ильич Карасик // Языковая личность: Культурные концепты: сб. научных трудов. – Волгоград-Архангельск: Перемена, 1996. – С. 3–16.
18. Карасик В. И. Лингвокультурный концепт как единица исследования / В. И. Карасик, Г. Г. Слышкин // Методологические проблемы когнитивной лингвистики: сб. научн. трудов / [под ред. И.А. Стернина]. – Воронеж: ВГУ, 2001. – С. 75–80.
19. Карасик В. И. Языковой круг: личность, концепты, дискурс [Текст] / Владимир Ильич Карасик. – М.: Гнозис, 2004. – 390 с.
20. Карасик В. И. Языковые ключи [Текст] / Владимир Ильич Карасик. – Волгоград: Парадигма, 2007. – 520 с.
21. Касевич В. Б. О когнитивной лингвистике / В. Б. Касевич // Актуальные проблемы современной лингвистики. – М.: Флинта: Наука, 2008. – С. 192-200.
22. Колесов В. В. Язык и ментальность [Текст] / Владимир Викторович Колесов. – СПб.: Петербургское Востоковедение, 2004. – 368 с.
23. Колесов В.В. Языковые основы русской ментальности: учебное пособие / В.В. Колесов, М. Вл. Пименова. – Кемерово: Кем-ГУКИ, 2011. – 136 с. (Вып. 14).
24. Кравченко В. Базові метафоричні моделі з концептом Європа у політичному дискурсі // Семантика мови і тексту: Зб. ст. VIII Міжнар. наук. конф. - Івано-Франківськ : Плай, 2003. - С. 271–274.
25. Краткий словарь когнитивных терминов / Е. С. Кубрякова, В. З. Демьянков, Ю. Г. Панкрац, Л. Г. Лузина / [под общей ред. Е. С. Кубряковой]. – М. : МГУ, 1996. – 245 с.
26. Кубрякова Е. С. Начальные этапы становления когнитивизма: лингвистика – психология – когнитивная наука / Е. С. Кубрякова // Вопросы языкознания. – 1994. – № 4. – С. 34–47.
27. Кубрякова Е.С. Начальные этапы становления когнитивизма: лингвистика – психология – когнитивная наука / Е.С. Кубрякова // Вопросы языкознания. – 1994. – № 2.
28. Кубрякова Е. С. Эволюция лингвистических идей во второй половине XX века (опыт парадигмального анализа) / Е. С. Кубрякова // Язык и наука конца 20 века. – М. : Рос. гос. гуманит. ун-т, 1995.– С. 144-238.
29. Кубрякова Е. С., Демьянков В. З., Панкрац Ю. Г., Лузина Л. Г. Краткий словарь когнитивных терминов. – М.: Наука, 1996. – 245 с.
30. Лакофф Дж. Когнитивное моделирование / Дж. Лакофф // Язык и интеллект. Из книги «Женщины, огонь и опасные предметы»: пер. с англ. и нем. [сост. и вступ. ст. В.В. Петрова]. – М.: Прогресс, 1996. – С. 143–185.
31. Лакофф Дж. Лингвистические гештальты / Дж. Лакофф // Новое в зарубежной лингвистике. – М.: Прогресс, 1981. – Вып. X. – С. 350–368.
32. Лакофф Дж. Метафоры, которыми мы живём / Дж. Лакофф, М. Джонсон // Теория метафоры: сборник / [общ. ред. Н.Д. Арутюновой и М. А. Журиной]. – М.: Прогресс, 1990. – С. 387–416.
33. Лакофф Дж. Мышление в зеркале классификаторов / Дж. Лакофф // Новое в зарубежной лингвистике. Когнитивные аспекты языка: пер. с англ. / [сост., ред. и

- вступ. стаття В.В. Петрова и В.И. Герасимова]. – М.: Прогресс, 1988. – – Вып. XXIII. – С. 12–51.
34. Маслова В. А. Введение в когнитивную лингвистику [Текст]: учебное пособие / Валентина Авраамовна Маслова. – М.: Флинта; Наука, 2004. – 296 с.
  35. Маслова В. А. Когнитивная лингвистика [Текст]: учебное пособие / Валентина Авраамовна Маслова. – Минск : ТетраСистемс, 2005. – 256 с.
  36. Маслова В. А. Лингвокультурология: Учебное пособие. - М. : ИЦ «Академия», 2001. - 208 с.
  37. Минский М. Фреймы для представления знаний [Текст] / Марвин Минский. – М.: Энергия, 1979. – 152 с.
  38. Огаркова Г. «Кохання» як науковий емоційний концепт / Г. Огаркова // Мовні і концептуальні картини світу: Зб. наук. пр. - К. : Видавничий Дім Дмитра Бураго, 2004. - С. 55–59.
  39. Паршин П. Б. Теоретические перевороты и методологический мятеж в лингвистике XX века / П. Б. Паршин // Вопросы языкознания. –1996. – № 2.
  40. Пименова М.Вл. Исследование ментальности русского народа / В. В. Колесов, М. В. Пименова // Языковые основы русской ментальности. – Кемерово: Кем-ГУКИ, 2011. – 136 с. – С. 73–130.
  41. Писаренко В. И. О когнитивной лингвистике и семантике термина «когнитивный» / В. И. Писаренко. – М.: Флинта: Наука, 2008. – С. 200-206.
  42. Попова З. Д. Когнитивная лингвистика [Текст] / Зинаида Даниловна Попова, Иосиф Абрамович Стернин. – М. : АСТ : Восток–Запад, 2007. – 314 с.\
  43. Попова З. Д. Очерки по когнитивной лингвистике / Зинаида Даниловна Попова, Иосиф Абрамович Стернин. – Воронеж : Изд-во «Истоки», 2003. – 191 с.
  44. Постовалова В. И. Картина мира в жизнедеятельности человека / В.И. Постовалова // Роль человеческого фактора в языке: Язык и картина мира.–М.:Наука, 1988. – С. 8–70.
  45. Прохоров Ю.Е. В поисках концепта. – М.: Флинта: Наука, 2008. – 176с.
  46. Рахилина Е. В. Идеи и идеологи когнитивной семантики / Е. В. Рахилина // Когнитивный анализ предметных имен: семантика и сочетаемость. – М. : Русские словари, 2000. – 416 с. – С. 342–379.
  47. Рахилина Е. В. Когнитивная семантика: История. Персоналии. Идеи. Результаты / Е. В. Рахилина // Когнитивные исследования в языковедении и зарубежной психологии: хрестоматия / [ред. В.А. Пищальникова, Е.В. Лукашевич, А.Г. Сонин]. – Барнаул: Изд-во Алт. ун-та, 2001. – С. 76–87.
  48. Роль человеческого фактора в языке: Язык и картина мира / Б. А. Серебренников, Е. С. Кубрякова, В. И. Постовалова и др. - М. : Наука, 1988. - 216 с.
  49. Руденко С. Класифікація понять як концептуальна основа визначення термінологічних полів в українській підмові харчування та торгівлі / С. Руденко, Л. Сапожнікова // Вісник Національного ун-ту «Львівська політехніка». Серія: «Проблеми української термінології». - Львів: Нац. ун-т «Львівська політехніка», 2004. - № 503. – С. 97–103.
  50. Русанівський В. М. Єдиний мовно-образний простір української ментальності / В. М. Русанівський // Мовознавство. – 1993. – № 6. – С. 3–13.
  51. Сартори Дж. Искажение концептов в сравнительной политологии / Дж. Сартори // «Полис» (Политические исследования): Научный культурно-просветительский журнал. - М. - 2003. - № 3. - С. 67–77.
  52. Селиванова Е. А. Когнитивная ономазиология [Текст] / Елена Александровна Селиванова. – К.: Изд-во украинского Фитосоциологического центра, 2000. – 248 с.
  53. Слухай Н. В. Етноконцепти та міфологія східних слов'ян в аспекті лінгвокультурології [Текст] / Наталя Віталіївна Слухай. – К.: Видавничо-поліграфічний центр «Київський університет», 2005. – 167 с.

54. Слухай Н.В. Лингвистика сферы сакрального: русская культурно-языковая традиция (введение) / Н.В. Слухай // *Біблія і культура*. – Вип. 10. – Чернівці: Рута, 2008. – С. 116–124 // [Электронный ресурс]: Режим доступа: <http://www.tree-and-leaf.ardalibrary.net/myth.htm>.
55. Слышкин Г. Г. Лингвокультурные концепты прецедентных текстов в сознании и дискурсе: монография / Геннадий Геннадьевич Слышкин. – М.: Academia, 2000. – 141 с.
56. Слышкин Г. Г. Текстовая концептосфера и ее единицы / Г.Г. Слышкин // *Языковая личность: аспекты лингвистики и лингводидактики*. – Волгоград: Перемена, 1999. – С. 5–19.
57. Соколовська Ж. П. Картина світу та ієрархія сем / Ж. П. Соколовська // *Мовознавство*. – 2002. – № 6.
58. Степанов Ю. С. Константы. Словарь русской культуры: Опыт исследования [Текст] / Юрий Сергеевич Степанов. – М.: Школа «Языки русской культуры», 1997. – 824 с.
59. Стернин И. А. Методика исследования структуры концепта / Иосиф Абрамович Стернин // *Методологические проблемы когнитивной лингвистики: научное издание* / [под. ред. И.А. Стернина]. – Воронеж: ВГУ, 2001. – 182 с. – С. 58–69.
60. Стернин И. А. Национальная специфика мышления и проблема лакунарности // *Связи языковых единиц в системе и реализации: Межвузовский сборник научных трудов*. – Тамбов: Изд-во ТГУ, 1997. – С. 22–31.
61. Телия В. Н. Метафоризация и её роль в создании языковой картины мира / В.Н. Телия // *Роль человеческого фактора в языке. Язык и картина мира*. – М.: Наука, 1988. – С. 173–203.
62. Фрумкина Р. М. Психолингвистика / Р. М. Фрумкина. – М., 2001. – С. 251–267.
63. Фрумкина Р. М. Концептуальный анализ с точки зрения лингвиста и психолога (концепт, категория, прототип) / Р. М. Фрумкина // *Науч.-техн. инф. Сер. 2. Информ. процессы и системы*. – М., 1992. – № 3. – С. 2–7.
64. Цивьян Т. В. Лингвистические основы балканской модели мира [Текст] / [ред. В. Н. Топоров] / Татьяна Владимировна Цивьян. – М.: Наука, 1990. – 207 с.
65. Шелякин М. А. Язык и человек: К проблеме мотивированности языковой системы [Текст]: учебное пособие / Михаил Алексеевич Шелякин. – М.: Флинта: Наука, 2005. – 296 с.
66. Штерн І. Б. Вибрані топіки та лексикон сучасної лінгвістики: енцикл. Довідник / І. Б. Штерн. – К., 1998.
67. Яворська Г. М. Мовні концепти кольору (до проблеми категоризації) / Г. М. Яворська // *Мовознавство*. – 1999. – № 2–3. – С. 43–49.
68. Язык и интеллект [Текст]: пер. с англ. и нем. / [сост. и вступ. ст. В. В. Петрова]. – М. : Прогресс, 1996. – 416 с.
69. Яковлева Е. С. Фрагменты русской языковой картины мира: (модели пространства, времени и восприятия) / Е. С. Яковлева. – М. : Гнозис, 1994.– 344 с.

Форма підсумкового контролю успішності навчання

Підсумковий контроль проводиться з метою оцінки результатів вивчення дисципліни у формі заліку. Студент допускається до семестрового контролю, якщо він виконав усі види робіт, передбачені навчальним планом. Підсумковий контроль (залік) проводиться у формі тестів.

Проведення заліку передбачає оцінку знань студентів за п'ятибальною та стобальною системами оцінювання знань студентів:

Дисципліна: Когнітологія і концептологія в лінгвістиці

Форма контролю: залік

Рівень, шкала ECTS, оцінка	Теоретична підготовка	Практичні уміння й навички
1	2	3
<p>зараховано 60-100 б. (A,B,C,D)</p>	<p>Відповідь студента відзначається повнотою і вичерпністю викладу матеріалу, що становить зміст курсу. Така відповідь повинна ґрунтуватися на знаннях різних поглядів учених на обговорювану лінгвістичну проблему. При цьому студент уміє висловити й мотивувати власне бачення аналізованих питань когнітології та когнітивної лінгвістики, покликаючись на думки учених-мовознавців; з'ясувати зміст основних положень вітчизняних та зарубіжних мовознавчих напрямів. Студент знає повний обсяг запропонованого в курсі матеріалу (з теорії та історії когнітивної лінгвістики). Він опрацював рекомендовану до курсу наукову літературу й теми, відведені на самостійне вивчення. Відповідь його логічна, зв'язана, послідовна й аргументована. Теоретичні положення підкріплюються конкретними прикладами.</p>	<p>Під час виконання контрольних робіт студент дотримується всіх вимог, передбачених програмою курсу. Крім того, його дії відрізняються раціональністю, вмінням оцінювати помилки й аналізувати результати. Студент може застосувати свої теоретичні знання на практиці</p>
<p>Незадовільно (F, FX) 1-59 б.</p>	<p>У студента відсутні знання матеріалу з дисципліни. Студент частково відповідає на поставлені запитання, але сам не здатен викласти теоретичний матеріал і підкріпити його прикладами. Він не виконав вимоги програми, не опрацював матеріал, що пропонується на самостійне вивчення; необізнаний з рекомендованою літературою, у його мовленні часто трапляються граматичні помилки, відчувається брак достатнього словникового запасу.</p>	<p>Під час виконання контрольних робіт студент уміє користуватися окремими прикладами, але не може самостійно виконати роботу та зробити висновки</p>

Засоби діагностики успішності навчання

Комплексне використання різноманітних методів організації і здійснення навчально-пізнавальної діяльності студентів та методів стимулювання і мотивації їх навчання, що сприяють розвитку творчих засад особистості майбутнього фахівця-філолога з урахуванням індивідуальних особливостей учасників навчального процесу й спілкування.

З метою формування професійних компетенцій широко впроваджуються інноваційні методи навчання, що забезпечують комплексне оновлення традиційного педагогічного процесу (упровадження комп'ютерної підтримки – схеми, презентації до лекцій, таблиці, зразки аналізу, ситуативне моделювання, опрацювання дискусійних питань; співбесіда, бесіда).

Педагогічний контроль здійснюється з дотриманням вимог об'єктивності, індивідуального підходу, систематичності і системності, всебічності та професійної спрямованості контролю.

Поточний контроль знань має на меті виявити якісний рівень знань, умінь і навичок студентів під час аудиторних (лекції, практичні заняття) та індивідуальних занять, перевірки самостійно виконаних студентами завдань, передбачених навчальною програмою дисципліни.

Робота студентів оцінюється на практичних заняттях: відповіді на запитання, участь у дискусіях, робота в групах, виконання письмових робіт (експрес-опитування, тест-контроль), виступи з рефератами, презентація самостійних завдань, планів лекцій, практичних занять та ін.

Підсумковий контроль має на меті виконання модульної контрольної роботи як одного із видів контролю знань, що охоплює як основні питання теоретичного курсу, так і практичні завдання різного рівня складності, виявляє практичні вміння та навички, набуті студентом під час вивчення курсу.

Підсумковий контроль уключає також підготовку та виступи з рефератами/доповідями; участь студентів у підсумковій конференції; презентацію самостійних завдань; індивідуальна бесіда з визначених на залік питань; колоквиум з основних тем курсу.